

MASOVNA OKUPLJANJA I MOĆNA PROMIDŽBA

Izvor: Eugen Hadamovsky, *Propaganda und nationale Macht: Die Organisation der öffentlichen Meinung für die nationale Politik* (Oldenburg: Gerhard Stalling, 1933).

U konačnici se od naroda zahtijeva samo razvoj snage i discipline.

— Goebbels —

Nakon četrnaest godina interne političke borbe i propadanja njemačka se nacija opet susreće s životnim pitanjima s živućim razumijevanjem. Kada je Hitler tijekom razdoblja od 1923. do 1924., u tišini svoje samice i sigurniji no ikada u pobjedu zapisao svoje znanje o borbi za naciju, dokazao je da je bio više no najbolji propagandist svog naroda. Tamo je razvio psihološka i praktična načela promidžbe i organizacije koje je naučio ranije kao radnik među marksističkim agitatorima i kao vojnik na prvoj liniji pod poplavom neprijateljskih promidžbenih letaka. Ta su ga načela kao državnika vodila ka pobjedi. Kao veliki učitelj njemačke nacije okružio se grupom svestranih, aktivnih i fanatičnih propagandista. Imao je sreću među njima otkriti najboljeg od svih, *dr. Josepha Goebbelsa*, majstora primijenjene promidžbe. S državničkom hladnoćom i vizijom Hitler je razvio potrebe, značenja i putove političke promidžbe, i iskoristio ih kada su to političke okolnosti zahtijevale. Ipak, od njegove je promidžbe, govora i riječi, jača realnost njegove osobnosti. Golema snaga i samopouzdanje koje je bilo u njemu preuzelo je pojedince i mase, začaralo ih, učinilo ih sljedbenicima, i pokrenulo ih.

Dr. Goebbels je išao svojim osobnim i kreativnim putem. Postao je apostol moderne političke promidžbe. Dokazao je da je promidžba kreativna umjetnost. Promidžba je postala njegov život, njegov zadatak, i njegova misija. S gorljivosti vjernika i mučenika nosio je zastavu promidžbene ideje, ideje koja je uvijek bila napredna, koja nije poznavala granice, koja je osvojila milijune kako bi od tih milijuna načinila apostole ideje koji su zatim poslani u cijeli svijet. Ujedinio je religioznu netrpeljivost proroka sa superiornim intelektom i skromnom prirodom umjetnika. U svom djelovanju i izrazu ostao je predmet ideje i obveza svoje misije. Tako su ga savršeno nadahnule da je kritični novinar s pravom mogao reći da nije bitno o čemu govori; mase su ga samo htjele slušati, opet i opet iznova, kako bi ih njegova gorljivost i strast ponijele i uzdigne.

Masovna okupljanja su moguća bez vidljivog govornika. To su dokazala masovna okupljanja nacionalsocijalista u kojima bi bio korišten radio koji bi sve prenosio glasnim zvučnicima. Ali u tom slučaju kontakt između govornika i masa cijelo vrijeme mora biti uspostavljan. Samo u tom slučaju govornik na licima onih kojima govori osjeća suosjećanje, što je česta karakteristika masa, i može ih učiniti uzbuđenima i entuzijastičnima. Tu su vlada i tisak od 1918. tako ozbiljno griješili. Vjerovali su da mogu očuvati svoj sistem od nacionalnih napada koji su dolazili od masa hladnim radijskim govorima i podužim novinskim člancima.

Druge su nacije više cijenile psihologiju masa. Do pojave Hitlera, SAD su nesumnjivo bile najbolje razvijene u području govorništva. Unatoč različitim utjecajima crkvi, školi, sveučilištima itd., američka je javnost razvila bezbrojne tipove profesionalnih govornika ili političkih govornika, i sve veće političke akcije bile su uspješne zahvaljujući njihovom

vodstvu. Nama se teško sjetiti naše promidžbe dana prije ili tijekom svjetskog rata. U Americi je poplava promidžbenog materijala, brošura, zrakoplovnih letaka, plakata i novina, što bi tu bilo korišteno, bila daleko manja od konstantnih javnih govora. Ti govori bi brzo bili prilagođeni novoj situaciji, ovisno o američkim trenutnim uvjetima i mogućnostima.

Masovna okupljanja temeljnog političkog sučeljavanja koje je Hitler koristio u Njemačkoj a nisu bila korištena u Americi, daju potpuno jedinstvo političke promidžbe u svim granama javnog života. Samo je trebalo naći metodu osobnog kontakta između govornika i masa. To je postignuto volonterskim savezom od 75 000 četverominutnih govornika. Volontirali su diljem cijele zemlje kako bi govorili na svim javnim mjestima – u kazalištima, kinima, školama, sveučilištima, klubovima, udruženjima. Preplavili su Ameriku dan za danom noć za noći sa svojim kratkim, fanatičnim govorima. Četverominutni govornik je bio upravo onaj koji je između 1916. i 1917. stvorio američkoj javnosti mišljenje i zakuhao ga do točke ključanja uvjeravajući ih da je rat s Njemačkom bila nužna i časna dužnost Amerike, gorljivo željena od strane cijele populacije. Četverominutni govornik je, prema Schönemannu, dao otprilike 755 000 govora u 5 000 općina. U usporedbi, nacionalsocijalisti su sami držali oko 30 000 okupljanja prosječnog trajanja 2 sata tijekom proljeća 1932. kako bi se pripremilo za predsjedničke izbore u Reichu.

Sva izrazi javnog mišljenja Hitleru su bili uskraćeni. Novine su mu bile zabranjene, zabranjena mu je uporaba radija, njegove brošure i letci su zabranjeni. Nije imao drugog izbora nego pristupiti masama direktno putem rastućih masovnih okupljanja. Moralo je biti stvoreno više od stvarne uzbuđenosti i direktnog kontakta jer nije bilo prilike da se koriste drugi načini javnog mijenja kako bi se pripremilo okupljanje. Često su masovna okupljanja morala biti pravljena iz ničega, i to bi se pojavilo u tako domišljatom i nezapamćenom obliku, da je od početka njemačko masovno okupljanje imalo kulturni karakter. Nacionalsocijalistički pokret rano je razriješio večernje razgovore na kojima se moglo raspravljati od masovnih okupljanja na kojima su rasprava i nepristojne upadice bile strogo zabranjene. Stil ovih masovnih okupljanja bio je grandiozan i poletan. Nacionalsocijalisti po prvi puta u povijesti jedne zemlje tražili su od ljudi pristojan prilog. Prije no što je Hitlerovo iskusno vodstvo stvorilo ovakav način masovnog okupljanja praksa je bila (među drugim strankama još uvijek i jest) namijeniti i pridonijeti novčane iznose za pripremu i izvedbu velikih okupljanja. Nacionalsocijalistički pokret doveo je svoju stvar do kraja. Nisu koristili svoje dobitke od masovnih okupljanja samo da bi pokrili troškove, nego su ih koristili i za svoju stalno širenu borbu. To, uz veliki doprinos svih onih koji podržavaju stranku objašnjava financijska sredstva koja su nacionalsocijalisti skupili za političke svrhe, o količini i izvoru o kojoj opozicijski tisak tako revno i često lažno mašta.

Sva promidžba je priprema za političko djelovanje. Život je u stalnom pokretu, tako da promidžba koja se pravilno širi i koja pravilno shvaća svoj zadatak razumije da nikada ne može mirovati na jednom mjestu, već uvijek mora ići u korak s vremenom. Uvijek se mora pripremati za budućnost kako bi sve što ima iskoristila na najbolji psihološki način. Ali iako je okupirana naprednim pripremama za umjetničke aktivnosti također se susreće

s stvarima koje se moraju obaviti sutra. To nije planiranje za daleke aktivnosti već prije vještina uzbudljive akcije, direktni kontakt volja što vodi do djelovanja ili spontanog dogovora.

Bitna karakteristika promidžbe jest da predradnje u masama mogu s vremena na vrijeme započeti pojedinci. Pojedinaac može utjecati na škole, novine, i radio; može ih koristiti duhovno, voditi ih i pripremati.

Ako netko želi dobiti motiviranu gomilu iz zasebnih pojedinaca, mora znati nadići barijere koje stoje ispred individue. Tj. mora ostvariti kontakt s masama kako bi zaokupio akciju. Na kraju samo masovni um omogućava ujedinjeno djelovanje mnogo ljudi. Kada se masovni um probudi, barijere i zidovi koji razdvajaju pojedince moraju potpuno pasti, masa se mora vidljivo i osjetno pojaviti. Od tog trenutka sposobno je za djelovanje. Nijedne novine, nikakvi mikrofoni, ni filmovi ne mogu krivotvoriti ove očigledne činjenice niti ih stvoriti varkom. Sva ova pomoćna sredstva promidžbe i masovnog utjecaja podređena su životnim zakonima na nepromjenjivom nivou – apstraktnom, kao npr. s novinama, akustičnom kao s radijem, optičkom s filmom. Uzmimo npr. zvučni film u kojem je imaginacija stvarnosti postigla najviši nivo savršenstva. Ipak gledatelj gleda film kao film i ostaje nepovjerljiv. Nitko ne bježi iz kazališta kada se na zaslonu pojavi pucnjava ili kad glumac vikne „vatra, vatra!“ Ista događanja u sredini masovnog okupljanja, svejedno uzrokovao to sam sebi ili uzrokovali to politički protivnici stvara paniku, bježanje i uzbuđenje. Povrh toga postoji bitna razlika između onoga što doživljavamo u dramama, filmovima i na radiju i stvarnog događaja. Bitna razlika je: sve lažno ostaje lažno i nedovoljno kako bi zadovoljilo intenzivne potrebe masa za doživljavanjem vlastitih iskustava.

Ta je potreba savršeno izražena u suvremenim masovnim okupljanjima. Tu se masa osjeća kao živuća zajednica i sila. Nijedna kritika, nikakva dobra radijska pokrivenost, nikakav prvoklasan tisak ili filmske vijesti ne mogu prikriti iskreni i prirodni utisak takvog okupljanja ili poslužiti slušatelju kao zamjena. Naprotiv, svaki takav izvještaj služi samo kao promidžba za sama prava iskustva. Zato je jasno da je masovno okupljanje redovito najjači oblik promidžbe koji posjedujemo. Ako želimo ovaj fenomen pratiti od nastanka ljudi mogli bi reći da u ujedinjenoj gomili svaki pojedinac dobiva povećano i uzdignuto samopouzdanje, kao i osjećaj moćnosti. U ljudima na masovnom okupljanju nalazimo sve najjače elemente, dok je većina slabih izostavljena.

Pored broja sudionika i uvjeta okupljanja, najvažniji aspekti masovnog okupljanja su oni koji demonstriraju snagu – naoružanje, odore, oružje svake vrste. Vojna parada, npr., tomu duguje svoj opstanak, svoju popularnost među masama, i samopouzdanje koje stvara vojniku. Što je snaga jasnija masama, to je impresivniji i jači efekt na svakog pojedinca. Kada se uniformirane trupe strogo disciplinirane pojave na okupljanju civila, okupljanje dobiva moćan karakter i neograničeno klicanje. Na veličanstvenoj paradi od 100 000 ljudi u Kölnu 19. veljače 1933. populacija je veselo pozdravljala bezbrojnim SA jedinicama. Klicanje njima preraslo je u orkansku jačinu, bacajući sve ostalo u drugi plan, poput naoružane policije u uniformama koja je marširala pokraj. Tko god je vidio nešto

poput ovoga shvatiti će razmjere bezuvjetnog divljenja koje masi daje snagu. Razumjeti će što se mislilo pod idejom da je promidžba najjači put ka imanju utjecaja.

Pokret ili vlada koja se mora braniti protiv svih nikada se ne može osloniti na manjkavi princip kompromisa koji vuče svoje početke iz rutinskih dana saborske politike. Radije, u svojoj promidžbi ono će biti beskompromisno. Jednostavno nije istina da onaj koji se suprotstavlja vladi, socijalnom poretku ili prevladavajućem svjetonazoru ili religiji ne može isprovocirati osrednje elemente ili vladine izvore moći svojim čvrstim stavovima ili otvorenom demonstracijom. Svu moć koju pojedinac ima, uistinu i više od toga, trebalo bi iskazati i demonstrirati. Stotinu govora, pet stotina novinskih članaka, radio govora, filmova i predstava ne mogu zamijeniti efekt koji postiže procesija gigantskih dobro pripremljenih masa ljudi koje planski zauzimaju mjesta, ili demonstracija u kojoj su sredstva moći i oružja države iskazana putem vojnih, policijskih i političkih snaga. Sve revolucionarne vlade od posljednjeg rata – talijanski fašisti kao i ruski boljševici, su kao svoju najznačajniju promidžbu naveli mase da ih podržavaju na ulicama i pokazali im kako kontroliraju jedno ili drugo vojno sredstvo.

Nježne dušice neće biti prikladne za ovakve akcije, kao što zabrinutost i jest općenito najgori neprijatelj promidžbe i politike. Možda će i odobravati određene demonstracije držeći ih korisnima i prikladnima za unutarnju politiku, ali da li ozbiljno, uistinu ozbiljno priječe politiku. Ipak netko može reći kako ton čini glazbu. Ekstremni šovinizam ili neodgovoran jezik svakako će imati takav uspjeh. Ali nesigurnost u domaću politiku čini ranjivost na strane oscilacije. Odgovarajuće izvagana i izbalansirana, moćna će promidžba imati odgovarajući efekt i diljem svijeta. Načelo pojavljivanja kao nemoćnoga ili ono o ne provociranju protivnika monstruoza je tvorevina iracionalne zabrinutosti. Moćna promidžba, pod uvjetom da joj se da pravilna potpora, najbolje je jamstvo za mir i sigurnost.

Prijevod:

Posjetite nas na internetu

NSDAP/AO NOVA EUROPA DER STÜRMER

I PREUZMITE BESPLATNE NACIONALSOCIJALISTIČKE
PUBLIKACIJE NA HRVATSKOM JEZIKU

